

Het MAB feliciteert het NIVRA

.. en nu moet je het MAB lezen!

Hans Blokdijk

COLUMN

Van harte geluk gewenst, NIVRA! Een eeuw geleden ontstond de eerste beroepsorganisatie van accountants; deze leeft nu voort in het Nederlands Instituut van Registeraccountants. Het beroep behoeft zich niet te schamen over de positie die het heeft bereikt, en over de wijze waarop dit is geschied. Vele individuele beroepsbeoefenaren hebben zich met hart en ziel ingezet voor een hoge kwaliteit. Ook het huidige Instituut en deszelfs rechtsvoorgangers hebben vele successen mogen boeken. Enige trots is dan ook stellig gepast!

Het is niet altijd gemakkelijk geweest. Zo'n tien jaar geleden vond de grote ontsokkeling van de accountant plaats, en dat was toch even wennen, ook voor het Instituut. Die sokkel hadden accountants niet zelf opgericht; hij was stilletjes en geleidelijk ontstaan door de integriteit, de deskundigheid en de onpartijdigheid waarmee velen hun beroep uitoefenden. Toch lieten accountants zich hun plaats boven op het pedestaal best welgevallen.

Het leven is ook nu nog niet gemakkelijk. Er lijkt soms een hersokkeling gaande: de accountant wordt af en toe weer op een voetstuk geplaatst als degene die alle problemen zou kunnen oplossen. Maar dat geschiedt dan wel met een bijgedachte, in de trant van: 'de accountant had dat probleem toch moeten onderkennen en:

moeten ingrijpen'. Daarom is deze trend zo gevaarlijk, te meer daar accountants toch wel erg gewend waren geraakt aan hun prachtige plekje in het maatschappelijk verkeer. Maar nu is het feest: geen zorgen voor de dag van morgen; wel waakzaam blijven!

De verhouding tussen de beroepsorganisatie en het MAB kan worden gekenschetst als een lat-relatie, 'living apart together'. Zoals het met dergelijke relaties vaker gaat, is de verhouding in het verloop van de tijd van karakter veranderd. Ik heb dat, althans in de laatste veertig jaar, ook persoonlijk mogen ervaren.

In mijn studietijd bij het NIVA, de voornaamste rechtsvoorganger van het NIVRA, liep ik soepeltjes door de 'voorbereidende vakken' en het vak 'Sociale economie' heen. Dat betekende dat ik kon beginnen aan 'Bedrijfseconomie', een groot vak dat nu is opgesplitst in vier onderdelen, maar toen, na twee jaar college, in één keer werd geëxamineerd. Hoewel mijn chef wel ingenomen was met mijn vlotte studievoortgang, vond hij dat het tijd werd om mij er op te wijzen dat nu een andere stijl van studeren vereist was: minder schools, meer wetenschappelijk. Dat deed hij met de onvergetelijke woorden: '... en nu moet je het MAB gaan lezen!'

Dat werd ook veel gedaan in die jaren; soms werd de inhoud zelfs als 'hot news' ervaren. Zo herinner ik mij dat het befaamde artikel van Van Muiswinkel, 'Schoonheidsgebreken in de vervangingswaardeleer', het gesprek van de maand was op de kamer van de controleleiders. Tot die Olympische hoogten was ik nog niet gestegen, hetgeen de heren me dan ook geducht lieten merken! Dus beperkte ik mij tot eerbiedig luisteren, waarbij ik enige heimelijke sympathie

Prof. J.H. Blokdijk, registeraccountant, is directeur van J.H. Blokdijk Advies B.V. en adviseur van ondernemingen en accountants. Daarnaast is hij hoogleraar Toegepaste Accountantscontrole aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij heeft vele vaktechnische functies bij het NIVRA vervuld en is lid van het bestuur van de Stichting Toezicht Effectenverkeer.

meende te bespeuren voor het feit dat er een aanval op Limperg werd gedaan. De heren hadden dan ook het vak Bedrijfseconomie achter de rug, en waren (toen!) twee jaar onder het juk van Limperg doorgegaan; althans, zo werd dat kennelijk ervaren.

In de zeventiger jaren wijzigde zich de lat-relatie MAB/NIVRA doordat 'De Accountant' van karakter veranderde. Tot die tijd bestond het vaktechnisch gedeelte van 'De Accountant' voornamelijk uit studierapporten van commissies en uit verslagen van Accountantsdagen en andere studieconferenties; het bevatte eigenlijk alleen 'officiële' documenten. Vanaf genoemd tijdstip verschenen veel op persoonlijke titel geschreven vaktechnische artikelen, waar het MAB soms met enige afgunst naar keek, vooral omdat de kolommen van 'De Accountant' menige frisse polemieken omvatten. Zelf heb ik eens in 'De Accountant' geschreven: 'Wat is dit toch een heerlijk blad! Je kunt er ongestraft het Bestuur in kapitelen, zelfs op onjuiste gronden! De keerzijde is dat niet alle artikelen als gezaghebbend kunnen worden beschouwd.' De Redactie van 'De Accountant' vertrok geen spier en was zelfs zo vriendelijk in een begeleidend kadertje te schrijven dat mijn laatste opmerking niet voor mijn eigen bijdrage gold. Die is, eerlijk gezegd,

zelden geciteerd, zodat daaraan best getwijfeld mag worden. Ook is het voorgekomen dat deelnemers aan een polemieken in 'De Accountant' recente binnenlandse literatuur over hun onderwerp niet bleken te kennen.

De laatste jaren meen ik bij 'De Accountant' een lichte koerswijziging te ontwaren. Naar mijn gevoel is die ingegeven door het feit dat het blad nu ook buiten de beroepsgroep wordt gelezen, en naar ik meen wel eens in het parlement is geciteerd. Een zekere terughoudendheid in het plaatsen van meningen die de beroepsorganisatie op een bepaald moment niet zo schikken is in een verenigingsorgaan uiteraard stellig legitiem, maar de levendigheid vermindert daardoor iets. Daarmee wil ik niet suggereren dat 'De Accountant' nu de Pravda van het NIVRA is geworden; verre van dat!

Er moet echter ruimte blijven voor ideeën die afwijken van de standaardgedachten, anders blijven vernieuwingen uit. Een groot, succesvol lichaam heeft af en toe een prikkel nodig om zichzelf niet te hersokkelen. Daarom kan het MAB een zeer passende rol in de lat-relatie blijven vervullen, en zal dat ook graag doen. Dus: '... en nu het MAB (blijven) lezen'!

Moge de lat-relatie nog vele jaren standhouden, in voor- en tegenspoed!